

توقعات الالتزام بعقد الزواج استنادا الى خصائص الشخصية، أنماط التعلق والتوجه الديني عند الطلاب الجامعيين المتزوجين

مسعود صادقي^١، سارا قادري جاويد^٢، بيثا شلاني^{٢*}

١- قسم علم النفس، كلية الاداب والعلوم الانسانية، جامعة لرستان، خرم آباد، ايران.

٢- قسم علم النفس، كلية العلوم الانسانية، جامعة تربيت مدرس، طهران، ايران.

* المراسلات الموجهة إلى السيدة بيثا شلاني؛ البريد الإلكتروني: bita.shalani@modares.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٩ شعبان ١٤٤٠

وصول النص النهائي: ١٣ شوال ١٤٤٠

القبول: ٢٧ شوال ١٤٤٠

النشر الإلكتروني: ٢٣ محرم ١٤٤١

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: الالتزام بعقد الزواج بين الزوجين يلعب دوراً مهماً جداً في نظام أستحكام الأسرة وهناك عوامل كثيرة تترك أثراً عليها. أن التحقيق الراهن تم من أجل اظهار بعض هذه العوامل بهدف توقع الالتزام بعقد الزواج استنادا الى خصائص الشخصية، التوجه الديني و أنماط التعلق عند الطلاب الجامعيين.

منهجية البحث: هذا التحقيق التوصيفي هو من النوع التضامني. المجتمع الاحصائي يشمل كافة الطالبات المتزوجات في جامعة لرستان في العام الدراسي ٩٥-١٣٩٤ (٢٠١٥-٢٠١٦م)، حيث تم اختيار ٢٠٠ شخص عبر أسلوب اخذ العينة المتوفرة من خلال الاستفادة من قاعدة كوكران. وتم تجميع المعلومات المطلوبة في التحقيق عبر الاستفادة من أستمارات الالتزام بعقد الزواج أدامز جونز (DCI)، خصائص الشخصية (NEO)، نمط التعلق عند الكبار في العمر لدى كالبير و ريد والتوجه الديني لدى البورت وتم تحليلها وتفسيرها من خلال الاستفادة من ضريب التضامن وتحليل رغرسيون خطوة بخطوة. تمت مراعاة جميع الموارد الاخلاقية في هذا البحث؛ فإن مؤلفي البحث لم يشيروا إلى اي تضارب في المصالح.

الكشوفات: أظهرت الكشوفات ان خصائص الشخصية بمعدل $F=28/37$ في مستوى $P<0.05$ ، أنماط التعلق بمعدل $F=24/44$ ، في مستوى $P<0.05$ وكذلك التوجه الديني بمعدل $F=18/65$ في مستوى $P<0.05$ ، قد توقعوا معدل الالتزام بعقد الزواج. من بين هذه المتغيرات كانت أنماط التعلق من أفضل التوقعات تجاه التزام بعقد الزواج.

الاستنتاج: أظهرت نتائج التحقيق ان خصائص الشخصية عند الافراد وأنماط التعلق منطلقة من جو الأسرة وكذلك التوجه الديني لديهم يترك الاثر على العلاقات ما بين الافراد وعلى الالتزام بعقد الزواج في مرحلة كبر السن. يمكن الاستفادة من هذه النتائج من اجل العثور على طرق تؤدي الى حفظ و تنمية العلاقات المثمرة بين الزوجين و التدريب والتوعية الافضل الى الافراد من أجل التعرف على بعضهم البعض.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Sadeghi M, Ghaderijavid S, Shalani B. Prediction of Marital Commitment based on Personality Traits, Attachment Styles, and Religious Orientation in Married Students. J Res Relig Health. 2019; 5(3): 18- 31. doi: <https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i3.20209>.

پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی در دانشجویان متأهل

مسعود صادقی^۱، سارا قادری جاوید^۱، بیتا شلانی^{۲*}

۱- گروه روان‌شناسی، دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران.

۲- گروه روان‌شناسی، دانشکده‌ی علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

* مکاتبات خطاب به خانم بیتا شلانی؛ رایانامه: bita.shalani@modares.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۶ فروردین ۱۳۹۸

دریافت متن نهایی: ۲۷ خرداد ۱۳۹۸

پذیرش: ۱۰ تیر ۱۳۹۸

نشر الکترونیکی: ۱ مهر ۱۳۹۸

چکیده

سابقه و هدف: تعهد زناشویی زوجین در پایداری نظام خانواده نقش بسیار مهمی دارد و عوامل متعددی بر آن تأثیر می‌گذارد. پژوهش حاضر در جهت آشکار ساختن برخی از این عوامل با هدف پیش‌بینی تعهد زناشویی بر پایه‌ی ویژگی‌های شخصیت، جهت‌گیری دینی و سبک‌های دلبستگی در دانشجویان انجام شد.

روش کار: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری شامل تمامی دانشجویان زن متأهل دانشگاه لرستان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ بود که با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۲۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب شدند. داده‌های پژوهش با بهره‌گیری از پرسش‌نامه‌های تعهد زناشویی آدامز جونز (DCI)، ویژگی‌های شخصیت (NEO)، سبک دلبستگی بزرگسالان کالینز و رید و جهت‌گیری دینی آلپورت گردآوری؛ و با استفاده از ضریب همبستگی و رگرسیون گام‌به‌گام تجزیه و تحلیل شد. در این پژوهش همه‌ی موارد اخلاقی رعایت شده است و نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که ویژگی‌های شخصیت به میزان $F=28/37$ در سطح $P<0/001$ ، سبک‌های دلبستگی به میزان $F=24/44$ در سطح $P<0/05$ و همچنین جهت‌گیری دینی به میزان $F=18/65$ در سطح $P<0/001$ ، میزان تعهد زناشویی را پیش‌بینی کردند. از میان این متغیرها، سبک‌های دلبستگی، پیش‌بینی‌کننده‌ی بهتری برای تعهد زناشویی بود.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان‌دهنده‌ی این است که ویژگی‌های شخصیتی افراد، سبک‌های دلبستگی شکل‌گرفته در محیط خانواده و همچنین جهت‌گیری دینی آنها بر روابط میان‌فردی و تعهد زناشویی زوجین در بزرگسالی تأثیر می‌گذارد. از این نتایج می‌توان برای یافتن راهکارهایی در جهت حفظ و گسترش روابط ثمربخش در بین زوجین و آموزش و آگاهی‌دادن بهتر به افراد برای شناخت یکدیگر استفاده کرد.

واژگان کلیدی:

تعهد زناشویی
 جهت‌گیری دینی
 دانشجویان متأهل
 سبک‌های دلبستگی
 ویژگی‌های شخصیت

استناد مقاله به این صورت است:

Sadeghi M, Ghaderijavid S, Shalani B. Prediction of Marital Commitment based on Personality Traits, Attachment Styles, and Religious Orientation in Married Students. *J Res Relig Health*. 2019; 5(3): doi: 18- 31. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i3.20209>.

مقدمه

با توجه به این مسئله که خانواده جامعه را تشکیل می‌دهد، می‌توان گفت سلامت جامعه به سلامت خانواده وابسته است و سلامت خانواده نیز به سلامت اعضای آن بستگی دارد. این به آن معنی است که سلامت افراد تحت تأثیر روابط آنها قرار می‌گیرد. ازدواج اولین گام در تشکیل خانواده است و ارزیابی میزان سلامت و رضایت زناشویی نیازمند بررسی عوامل مؤثر بر آن است (۱). مطالعات انجام‌شده برای شناسایی و درک عوامل مؤثر بر روابط زوجین به‌طور چشمگیری در دهه‌های اخیر افزایش یافته است (۲). یکی از ویژگی‌های ازدواج‌های موفق و طولانی‌مدت وجود تعهد زناشویی^۱ است (۳). تعهد زناشویی به گرایش پایدار زوجین برای حفظ و تداوم ازدواج اطلاق شده است. تعهد ابعاد چندگانه‌ای دارد و دربرگیرنده دلایل شخصی، اخلاقی و اعتقادی ویژه‌ای است که شخص را به ادامه‌ی زندگی پایبند می‌کند (۴). تعهد سازه‌ی است که ممکن است تحت تأثیر عوامل فردی مانند ویژگی‌های شخصیتی قرار گیرد (۵-۸). شخصیت، فراگیرترین مفهوم روان‌شناختی است که بر تمامی کارکردهای انسان تأثیر می‌گذارد. براین‌اساس، ویژگی‌های شخصیتی از مؤلفه‌های اثرگذار بر نوع روابط انسانی، تعاملات اجتماعی و به‌طورکلی، تمامی فعالیت‌های انسان است (۹). مدل پنج‌عاملی شخصیت^۲ یکی از مسلط‌ترین و تاریخی‌ترین مدل‌های شخصیت است و بسیاری از روان‌شناسان بر این باورند که این مدل، بسیاری از متغیرهای شخصیت را در بر می‌گیرد. الگوی پنج‌عاملی شخصیت برای ارزیابی پنج عامل اصلی بی‌ثباتی هیجانی، برون‌گرایی، باز بودن به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن طراحی شده است (۱۰). شکلفورد و گوترز^۳ در پژوهشی به بررسی همبستگی بین عوامل شخصیتی بر پایه‌ی آزمون پنج‌عاملی شخصیت و رضایتمندی زناشویی با احتمال عهدشکنی در همبستگی زناشویی پرداخته و دریافته‌اند که افراد دارای سبک‌های شخصیتی تکانشی، اعتمادپذیری پایین و وجدان‌گرایی کمتر، احتمال بیشتری دارد که درگیر روابط فرازناشویی شوند. همچنین افرادی که همسران آنها نمرات پایین‌تری در توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی کسب کردند، رضایتمندی کمتری از پیوندشان دارند و نیز برآورد احتمال بیشتری از درگیر شدن در روابط خارج از گستره‌ی زناشویی

در آنها به دست آمد (۱۱). پژوهش حسینی و همکاران در مورد کارکنان متأهل سازمان بهزیستی نیز نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، سازگاری و مسئولیت‌پذیری، رابطه‌ی مثبت؛ و ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجورخوبی و گشودگی به تجربه، همبستگی منفی با تعهد زناشویی داشتند (۵). یکی دیگر از عوامل برجسته‌ی تأثیرگذار در روابط بین‌فردی، سبک دلبستگی است. نظریه‌ی دلبستگی که چارچوبی برای درک روابط، واکنش‌های بین‌فردی و رضایت از رابطه را فراهم کرده است، نشان می‌دهد که الگوهای شکل‌گیری رابطه در دوران کودکی به عنوان نتیجه‌ی تعامل نوزاد با پدر و مادر خود، گسترش پیدا می‌کند. با این تعاملات، کودک انتظارات خاصی را درباره‌ی چگونگی ارتباط با دیگران شکل می‌دهد. الگوهایی که در سال اول زندگی تا بزرگسالی ایجاد می‌شود، نسبتاً پایدار باقی می‌ماند و روابط عاشقانه را تشکیل می‌دهد (۱۲). در بیشتر پژوهش‌ها به وجود رابطه‌ی مثبت بین سبک دلبستگی با تعهد، رضایت زناشویی و کیفیت زندگی زناشویی اشاره شده است (۱۳-۲۰). زوجین با سبک دلبستگی ایمن، تفاهم بیشتری را نشان می‌دهند و مشاجرات زناشویی کمتری نسبت به افراد با سبک دلبستگی ناایمن دارند. عبدی و همکاران نشان داده‌اند که بین سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا با خیانت اینترنتی رابطه‌ی معنادار وجود دارد (۱۹). همچنین پژوهش خوارزمی نیز نشان داده است که رابطه‌ی معناداری بین سبک دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی با میزان رابطه‌ی خارج از زناشویی وجود دارد (۲۱). رضایی نیز در مطالعه‌ی خود می‌گوید که سبک دلبستگی ناایمن با بُعد شناختی و عاطفی در تمایل به روابط فرازناشویی ارتباط معنادار دارد (۲۲). اگرچه در بیشتر پژوهش‌ها به وجود رابطه‌ی مثبت بین سبک دلبستگی با تعهد زناشویی اشاره شده است؛ باوجوداین، تمامی یافته‌ها در این جهت نیست؛ برای مثال در پژوهشی برخلاف انتظار مشاهده شد که نمرات زنان و مردان در پرسش‌نامه‌ی رضایت زناشویی، با دلبستگی مرتبط نبود. نتایج این پژوهش حاکی از این است که نمرات زنان در پرسش‌نامه‌ی همسازی زناشویی، با نوع دلبستگی آنها مرتبط نیست (۲۳). مطالعه‌ی دیگری نیز نشان داده که اثر مستقیم سبک دلبستگی اضطرابی بر تعهد زناشویی معنادار نیست و این اثر تنها با میانجی‌گری خودکنترلی و طرح‌واره‌های ناسازگار وجود دارد (۲۴).

با توجه به اینکه نهادهای مذهب و خانواده ارزش‌های مشابهی را تأکید می‌کنند و برای تقویت اجتماعی شدن به هم

^۱) Marital commitment

^۲) Five factor model

^۳) Shackelford & Goetz

مالی مرتبط باشد. تحصیلات در دانشگاه می‌تواند استرس را به روابط زناشویی منتقل کند و ممکن است در نهایت رضایت و تعهد زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد. با توجه به اینکه امروزه بر تعداد زنان دانشجو افزوده شده و زنان بیشتری وارد بازار کار می‌شوند، همچنین علاوه بر مسئولیت‌های دانشگاه، مسئولیت‌های دیگری چون مراقبت از فرزندان و کارهای مربوط به خانه را نیز بر عهده دارند، در نتیجه کمتر احساس رضایت می‌کنند. بنابراین مشخص کردن عوامل تأثیرگذار بر تعهد زناشویی دانشجویان زن متأهل حائز اهمیت است. همچنین با توجه به اهمیت تعهد در زندگی زناشویی در جهت حفظ سلامت و بهداشت روانی دانشجویان متأهل و در نتیجه جامعه، ضرورت انجام اقداماتی برای بهبود روابط زناشویی و خانوادگی به‌ویژه افزایش میزان تعهد زناشویی زوجین دانشجو مطرح می‌شود، اما برای تحقق این امر ابتدا باید اطلاعات مناسبی درباره‌ی این سازه به دست آورد و عوامل تأثیرگذار بر آن را شناسایی کرد تا بتوان اقدامات مناسبی برای ایجاد، حفظ و افزایش آن در زوجها انجام داد.

با توجه به اینکه متغیرهای ویژگی شخصیت، سبک دلبستگی و جهت‌گیری دینی از عوامل مهم در رضایتمندی و تعهد زناشویی به شمار می‌رود و تعهد در زندگی زناشویی به دوام ازدواج و متعهد ماندن زوجین به زندگی زناشویی و خانواده منجر می‌شود و از طرفی با توجه به اینکه نداشتن تعهد زناشویی در ازدواج موجب شکل‌گیری روابط فرازناشویی و خارج از ازدواج می‌شود و در نهایت به طلاق و جدایی منجر خواهد شد، هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی در دانشجویان متأهل بود.

روش کار

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

کمیته‌ی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی شهید بهشتی این پژوهش را تأیید کرده است.

در مطالعه‌ی حاضر افراد به صورت آگاهانه، با رضایت کامل و به طور شفاهی وارد مطالعه شدند و توضیحات لازم درباره‌ی نحوه‌ی پر کردن پرسش‌نامه‌ها و اهداف پژوهش به آنها داده شد. برای رعایت حقوق شرکت‌کنندگان نیز به آنها توضیح

وابسته‌اند، پژوهشگران رابطه‌ی نزدیک بین آن دو را پیش‌بینی می‌کنند. جهت‌گیری دینی^۱ می‌تواند به دلیل ارائه‌ی رهنمودهایی برای زندگی، در ارتباط زناشویی مؤثر باشد (۲۵). پژوهش‌های بسیاری نشان داده است که همبستگی مثبتی بین جهت‌گیری مذهبی و رضایت و تعهد زناشویی وجود دارد (۴، ۲۶-۳۱). سالیوان^۲ نشان داده افرادی که در سطح بالاتری از دین‌داری قرار دارند، نسبت به افراد دارای سطح دینی پایین‌تر، ثبات زناشویی بیشتری دارند و از ازدواج خود راضی‌تر به نظر می‌رسند (۳۲). هانلر و گنچوز^۳ در مطالعه‌ی که در مورد زوجین انجام داده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند که دینی بودن تأثیر عمده‌ی بر رضایت زناشویی دارد، اما دینی بودن زوجین نمی‌تواند حل مسائل زناشویی را در زوجین افزایش دهد (۲۵). کال و هیتون^۴ با انجام مطالعه‌ی در مورد ۴۵۸۷ زن و شوهر به این نتیجه رسیده‌اند که از میان ابعاد مختلف دین‌داری، حضور در کلیسا بیشترین رابطه را با ثبات زناشویی دارد و زوجینی که به‌طور منظم با هم به کلیسا می‌روند، کمترین احتمال را برای طلاق دارند (۳۳). دادلی و کونینسکی^۵ در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که تجانس دینی با همسر، عبادت و حضور در کلیسا (متغیرهای دین‌داری) یکی از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های تداوم زندگی زناشویی هستند (۳۴). همچنین اورتینکال و ونستیونگن^۶ در مقایسه‌ی زوج‌هایی که فقط یک بار ازدواج کردند با زوج‌هایی که چندین بار ازدواج کردند به این نتیجه رسیده‌اند که دینی بودن، همبستگی مثبت با زندگی زناشویی دارد (۳۵). اینکه افراد موضوعی مانند ازدواج به منزله‌ی مسئولیتی برای تمام عمر، مهرورزی به یکدیگر، فراهم آوردن اسباب آرامش یکدیگر و وفاداری و تعهد به همسر را چگونه بر مبنای مذهب تفسیر می‌کنند، نشان‌دهنده‌ی تأثیرپذیری روابط زناشویی از مذهب است (۳۶). یافته‌های چندین مطالعه نشان داده که از میان مؤلفه‌های دین‌داری، گرایش و عواطف دینی، بیشترین رابطه را با تعهد زناشویی دارد و اینکه توجه کردن به باورهای مذهبی طی مراحل درمان می‌تواند در بهبود روابط زن و شوهر مؤثر باشد (۳۷، ۳۸).

استرس مزمن تأثیر بسیاری بر رضایت از زناشویی دارد و ممکن است به متغیرهای دیگری مانند صمیمیت و نگرانی‌های

^۱) Religious attitude

^۲) Sullivan

^۳) Hünler & Gençöz

^۴) Call & Heaton

^۵) Dudley & Kosinski

^۶) Orathinkal & Vansteenwegen

نمره‌ی بالا در هر خرده‌مقیاس، بیانگر سطوح بالاتر آن ویژگی در فرد است. مک‌کری و کاستا در سال ۱۹۸۳ فرم ۶۰ سؤالی را برای ۲۰۸ دانشجوی به فاصله‌ی سه ماه اجرا کردند و برای پنج عامل N، E، O، A و C به ترتیب ضرایب ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ را به دست آوردند (۴۱).

پرسش‌نامه‌ی سبک دلبستگی بزرگسالان^۷: کولینز و رید^۸ این پرسش‌نامه را در سال ۱۹۹۰ تهیه کرده‌اند و در سال ۱۹۹۶ بازنگری شد. مبنای نظری این آزمون نظریه‌ی دلبستگی است. این مقیاس، چگونگی ارزیابی فرد از مهارت‌های ارتباطی و سبک رابطه‌ی صمیمانه‌ی وی را بررسی می‌کند و دارای ۱۸ عبارت است که افراد در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ی میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر یک از عبارات پاسخ می‌دهند. در ایران نیز میزان قابلیت اعتماد با استفاده از روش آزمون-بازآزمون بیانگر آن است که تفاوت بین دو اجرای مقیاس‌های A، D و C معنادار نیست و این آزمون در سطح ۹۵ درصد قابل اعتماد است (۴۲).

پرسش‌نامه‌ی جهت‌گیری دینی^۹: آلپورت و راس^{۱۰} در سال ۱۹۶۷ این مقیاس را برای سنجش جهت‌گیری دینی درونی و برونی تهیه کرده‌اند. این پرسش‌نامه شامل ۲۱ جمله است و بر پایه‌ی یک مقیاس چهاردرجه‌ی لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. عبارات ۲ تا ۲۱ جهت‌گیری مذهبی برونی؛ و عبارات ۱۲ تا ۲۷ جهت‌گیری مذهبی درونی را می‌سنجند. جان‌بزرگی این مقیاس را در ایران ترجمه کرده و اعتبار آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۳۷ محاسبه شده است (۴۳). علاوه‌براین، همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۱؛ و پایایی بازآزمایی آن ۰/۷۴ به دست آمده است.

در تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای این منظور ابتدا به محاسبه‌ی میانگین و انحراف استاندارد پرداخته شد و سپس داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی و رگرسیون گام به گام تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها

در جدول شماره‌ی ۱ شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای جمعیت‌شناختی نشان داده شده است. بر پایه‌ی یافته‌های

داده شد که نیازی به معرفی خود ندارند و اطلاعات به‌دست‌آمده از پرسش‌نامه‌ها، محرمانه خواهد ماند. همچنین به دانشجویان گفته شد در صورت تمایل، نتیجه‌ی پژوهش برای آنان ارسال خواهد شد.

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه‌ی آماری شامل تمامی دانشجویان زن متأهل دانشگاه لرستان در سال ۹۵-۱۳۹۴ بود. با توجه به حجم جامعه که نزدیک به ۴۰۰ نفر بود، با استفاده از فرمول کوکران ۲۰۰ نفر به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش شامل متأهل بودن، مشغول به تحصیل بودن حین پژوهش و تمایل به شرکت در آن؛ و معیارهای خروج نیز شامل مجرد بودن و کامل نبودن یا مخدوش بودن پرسش‌نامه‌ها بود.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه‌ی تعهد زناشویی آدامز و جونز^۱: این پرسش‌نامه را آدامز و جونز در سال ۱۹۹۷ برای مقاصد پژوهشی تهیه کرده‌اند که سه بُعد تعهد زناشویی شامل تعهد شخصی^۲، تعهد اخلاقی^۳ و تعهد ساختاری^۴ را اندازه‌گیری می‌کند. این پرسش‌نامه ۴۴ سؤال دارد و بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) با نمره‌بندی ۱ تا ۵ تنظیم شده است. دامنه‌ی سؤال‌ها از ۱ تا ۱۷۲ است. بیشتر سؤال‌های پرسش‌نامه به شکل مستقیم و فقط پرسش‌های ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۲۳، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۵، ۳۶ و ۳۸ به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. روایی و پایایی پرسش‌نامه در جامعه‌ی ایرانی را عباسی و همکاران بررسی کرده‌اند و با محاسبه‌ی شاخص‌های روایی، محتوا و همسانی درونی سؤال‌ها تأیید شده است. در پژوهش یادشده ضریب آلفای کرونباخ ابعاد مختلف عبارت است از تعهد شخصی=۰/۸۱، تعهد اخلاقی=۰/۸۳ و تعهد ساختاری=۰/۷۹. ضریب پایایی نیز پس از اصلاح نهایی با روش آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۸۱ به دست آمده است (۳۹).

پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های شخصیت^۵: این پرسش‌نامه فرم کوتاه‌شده‌ی پرسش‌نامه‌ی شخصیتی NEO است که کاستا و مک‌کری^۶ در سال ۱۹۸۵ تهیه کرده‌اند و دارای ۶۰ سؤال است (۴۰). نحوه‌ی پاسخ دادن بر پایه‌ی طیف لیکرت است. کسب

^۱) Dimensions Of Commitment Inventory (DCI): Adams & Jones

^۲) Personal Commitment

^۳) Moral Commitment

^۴) Structural Commitment

^۵) Dimensions Of personality traits (NEO-FFI)

^۶) Costa & McCrae

^۷) Dimensions Of Attachment Styles

^۸) Kollins & Ried

^۹) Dimensions Of Religious Orientations

^{۱۰}) Alport & Rass

شخصیت ($r=0/35$) و جهت‌گیری دینی ($r=0/34$) رابطه‌ی مثبت وجود داشت که در سطح $P<0/001$ معنادار است. همچنین بین تعهد زناشویی و سبک‌های دلبستگی نیز رابطه‌ی مثبت وجود داشت ($r=0/147$) که در سطح $P<0/05$ معنادار است.

جدول ۳) ماتریس ضریب همبستگی متغیرهای تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی

متغیرها	۱	۲
تعهد زناشویی	۱	
ویژگی‌های شخصیت	۰/۳۵۴*	۲
سبک‌های دلبستگی	۰/۱۴۷***	-۰/۲۱۹**
جهت‌گیری دینی	۰/۳۴۰*	۰/۲۱۳**

* $p<0/05$ ** $p<0/01$ *** $p<0/001$

در جدول شماره‌ی ۴ ماتریس ضریب همبستگی خرده‌مؤلفه‌های تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی نشان داده شده است. همان‌طور که از این جدول استنباط می‌شود، از بین خرده‌مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیت، روان‌رنجورخوبی با خرده‌مؤلفه‌ی تعهد اخلاقی در سطح $P<0/05$ رابطه‌ی مثبت و با تعهد ساختاری در سطح $P<0/01$ رابطه‌ی منفی و معناداری داشت. همچنین خرده‌مؤلفه‌های برون‌گرایی، موافقت‌پذیری و با وجدان بودن در سطح $P<0/001$ با خرده‌مؤلفه‌ی تعهد ساختاری رابطه‌ی مثبت و معنادار داشت، ولی خرده‌مؤلفه‌ی گشودگی به تجربه، با هیچ‌کدام از خرده‌مؤلفه‌های تعهد زناشویی رابطه‌ی نداشت. از بین خرده‌مؤلفه‌های سبک‌های دلبستگی تنها خرده‌مؤلفه‌ی سبک دلبستگی اجتنابی با خرده‌مؤلفه‌ی تعهد شخصی در سطح $P<0/05$ رابطه‌ی منفی و معنادار داشت، اما خرده‌مؤلفه‌های ایمن و اضطرابی با هیچ‌کدام از خرده‌مؤلفه‌های تعهد زناشویی رابطه نداشت. از سوی دیگر، از بین خرده‌مؤلفه‌های جهت‌گیری دینی، جهت‌گیری برونی با تعهد شخصی در سطح $P<0/01$ رابطه‌ی مثبت؛ و جهت‌گیری درونی با تعهد ساختاری در سطح $P<0/001$ رابطه‌ی مثبت و معناداری داشت.

برای پیش‌بینی تعهد زناشویی زنان بر پایه‌ی ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره‌ی ۵ نشان داده شده است.

توصیفی پژوهش، میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کنندگان $26/36 \pm 4/33$ و مدت ازدواج $1/85 \pm 0/66$ بود.

جدول ۱) شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای جمعیت‌شناختی

متغیر	میانگین	انحراف معیار
سن	۲۶/۳۶	۴/۳۳
مدت ازدواج	۱/۸۵	۰/۶۶

جدول شماره‌ی ۲ میانگین و انحراف معیار متغیرهای تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی را نشان می‌دهد.

جدول ۲) شاخص‌های توصیفی متغیرهای تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی و خرده‌مؤلفه‌های آنها

متغیر	میانگین	انحراف معیار	بیشینه	کمینه
تعهد زناشویی	۱۴۵/۱۱	۱۴/۱۴	۱۹۲	۱۰۲
تعهد شخصی	۳۱/۴۸	۵/۰۳	۷۱	۲۲
تعهد اخلاقی	۳۵/۴۵	۴/۷۴	۵۷	۲۶
تعهد ساختاری	۸۱/۹۸	۱۳/۰۳	۱۰۵	۳۴
ویژگی‌های شخصیت	۱۳۵/۵	۱۴/۳۵	۱۷۱	۱۰۶
روان‌رنجورخوبی	۲۳/۶۰	۶/۲۹	۳۸	۶
برون‌گرایی	۲۷/۴۸	۵/۹۷	۴۴	۱۵
گشودگی به تجربه	۲۴/۹۲	۴/۱۴	۳۷	۱۵
موافقت‌پذیری	۲۷/۴۱	۵/۳۸	۴۱	۱۳
با وجدان بودن	۳۲/۱۰	۶/۸۴	۴۷	۱۵
سبک‌های دلبستگی	۵۴/۳۷	۷/۵۶	۸۲	۳۸
ایمن	۱۹/۰۸	۲/۸۹	۲۷	۱۳
اجتنابی	۱۸/۵۸	۲/۵۴	۳۰	۱۱
اضطرابی	۱۷/۵۷	۴/۲۲	۲۹	۶
جهت‌گیری دینی	۵۵/۹۴	۶/۲۶	۷۷	۲۹
برونی	۳۰	۴/۳۴	۴۴	۱۴
درونی	۲۵/۹۴	۳/۹۸	۳۴	۱۵

همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین و انحراف معیار تعهد زناشویی $145/11 \pm 14/14$ ، ویژگی‌های شخصیتی $135/52 \pm 14/35$ ، سبک‌های دلبستگی $54/37 \pm 7/56$ و جهت‌گیری دینی $55/94 \pm 6/26$ به دست آمده است.

در جدول شماره‌ی ۳ ماتریس ضریب همبستگی متغیرهای تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی ارائه شده است. همان‌طور که در جدول شماره‌ی ۳ مشاهده می‌شود، بین تعهد زناشویی با ویژگی‌های

جدول ۴) ماتریس ضریب همبستگی خرده‌مؤلفه‌های تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۱) تعهد شخصی													
۲) تعهد اخلاقی	۰/۱۳۸												
۳) تعهد ساختاری	-۰/۰۱۵	-۰/۰۹۰											
۴) روان‌رنجورخوبی	۰/۰۵۵	۰/۱۶۴***	-۰/۲۰۶**										
۵) برون‌گرایی	۰/۰۱۳	-۰/۱۲۹	۰/۳۶۸*	-۰/۵۹۱*									
۶) گشودگی به تجربه	-۰/۰۴۶	۰/۰۰۳	۰/۰۸۹	-۰/۱۳۸	۰/۰۸۶								
۷) موافقت‌پذیری	۰/۰۵۱	۰/۰۰۹	۰/۳۴۲*	-۰/۴۳۳*	۰/۵۸۲*	۰/۲۵۲*							
۸) با وجدان بودن	-۰/۱۲۵	-۰/۰۹۸	-۰/۴۳۳*	-۰/۴۴۳*	۰/۵۷۲*	۰/۲۳۴**	۰/۵۹*						
۹) سبک دلبستگی ایمن	-۰/۰۳۸	۰/۱۱۶	۰/۰۷۴	-۰/۰۸۹	۰/۱۸۶**	-۰/۱۶۹***	-۰/۱۲	-۰/۱۲					
۱۰) سبک دلبستگی اجتنابی	-۰/۱۴۰***	۰/۰۹۰	۰/۰۳۰	-۰/۲۴۷*	۰/۲۱۵**	۰/۱۰۴	۰/۲۶*	۰/۲۰۸**	۰/۰۵	۰/۰۵			
۱۱) سبک دلبستگی اضطرابی	-۰/۰۰۳	۰/۱۰۵	-۰/۰۱۷	۰/۳۳۳*	-۰/۳۲۰*	-۰/۳۰۶*					۱۱		
۱۲) جهت‌گیری دینی برونی	۰/۲۶۶**	۰/۱۰۶	۰/۰۶۸	۰/۰۲۸	۰/۰۵۴	-۰/۱۶۱**					۰/۰۸	۱۲	
۱۳) جهت‌گیری دینی درونی	۰۰۰	۰/۰۷۴	۰/۳۶۸*	-۰/۱۲۷	۰/۳۵۱*	۰/۰۴۵					-۰/۰۳	۰/۱۳	۱۳

* $P < 0.01$ ** $p < 0.01$ *** $p < 0.05$

جدول ۵) نتایج تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام برای پیش‌بینی تعهد زناشویی بر پایه ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی

متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	F	sig	B	β	t	Sig
ویژگی‌های شخصیت	۰/۳۵۴	۰/۱۲۵	۲۸/۳۷	۰/۰۰۱	۰/۳۴۹	۰/۳۵۴	۵/۳۲	۰/۰۰۱
جهت‌گیری مذهبی	۰/۴۴۶	۰/۱۹۹	۲۴/۴۴	۰/۰۰۱	۰/۶۲۶	۰/۲۷۷	۴/۲۵	۰/۰۰۱
سبک‌های دلبستگی	۰/۴۷۱	۰/۲۲۲	۱۸/۶۵	۰/۰۰۱	۰/۳۰۸	۰/۱۶۷	۲/۴۲	۰/۰۱

ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری مذهبی انجام شد. نتایج پیش‌بینی متغیر تعهد زناشویی نشان داد که ویژگی‌های شخصیت، جهت‌گیری مذهبی و سبک‌های دلبستگی می‌توانند میزان تعهد زناشویی بین زوجین را پیش‌بینی کنند. نتایج مطالعه حاضر نشان داد از بین مؤلفه‌های شخصیت، روان‌رنجورخوبی با مؤلفه اخلاقی تعهد زناشویی رابطه مثبت؛ و با مؤلفه ساختاری رابطه منفی و معناداری داشت. همچنین مؤلفه‌های برون‌گرایی، توافق‌پذیری، و با وجدان بودن با مؤلفه ساختاری رابطه مثبت و معناداری داشت. همین‌طور ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، سازگاری و مسئولیت‌پذیری رابطه مثبت و معناداری با تعهد زناشویی داشتند، اما بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجورخوبی و گشودگی به تجربه با تعهد زناشویی رابطه‌ی یافت نشد. این نتایج با پژوهش‌های حسینی و همکاران (۵)، اشمیت، کلیگل و شاپیرو^۱، به نقل از اورورک^۲ و

در گام نخست، ویژگی‌های شخصیت وارد معادله شد ($R^2 = 0.125$) که نتایج نشان داد با توجه به میزان $F = 28/37$ در سطح $p < 0.001$ معنادار است؛ یعنی ۱۲ درصد از واریانس تعهد زناشویی از طریق ویژگی‌های شخصیت پیش‌بینی می‌شود. در گام دوم، جهت‌گیری مذهبی به معادله اضافه شد که مقدار $R^2 = 0.199$ افزایش یافت که با توجه به میزان $F = 24/44$ در سطح $p < 0.001$ معنادار شد، یعنی ۱۹ درصد واریانس تعهد زناشویی از طریق ویژگی‌های شخصیت و جهت‌گیری مذهبی پیش‌بینی شد و در گام سوم، با اضافه شدن سبک‌های دلبستگی مقدار $R^2 = 0.222$ افزایش یافت که مقدار $F = 18/65$ در سطح $p < 0.001$ معنادار شد و ۲۲ درصد واریانس تعهد زناشویی از طریق ویژگی‌های شخصیت، جهت‌گیری مذهبی و سبک‌های دلبستگی پیش‌بینی شد.

بحث

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی تعهد زناشویی بر پایه‌ی

^۱ Schmitt, Calygel & Shapiro^۲ O'Rourke

افراد با سبک دلبسته‌ی ایمن از رضایت‌مندی زناشویی بالاتری برخوردار باشند (۱۹). همچنین می‌توان گفت افراد دلبسته‌ی ایمن به این دلیل که قادرند رابطه‌ی صمیمی با دیگران برقرار و به آنها اعتماد کنند، در روابط زناشویی خود هیجان مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند و کمتر دچار شکست می‌شوند؛ در نتیجه صمیمیت و تعهد زناشویی بیشتری دارند. دلبسته‌های ایمن، تجربه‌های عشق خود را به‌صورت شادی‌آور، قابل اعتماد، حمایت‌کننده و دلپذیر توصیف می‌کنند.

نتایج این پژوهش همچنین نشان داد که بین جهت‌گیری مذهبی افراد و تعهد زناشویی رابطه‌ی مثبت معنی‌دار وجود دارد. از مؤلفه‌های جهت‌گیری مذهبی، مؤلفه‌ی جهت‌گیری مذهبی برونی با مؤلفه‌ی تعهد شخصی رابطه‌ی مثبت معنادار؛ و مؤلفه‌ی جهت‌گیری مذهبی درونی با مؤلفه‌ی تعهد ساختاری رابطه‌ی مثبت و معناداری داشت. این یافته با پژوهش حسین‌خانزاده (۴)، دودلی^۷ و همکاران (۳۴)، کال و هیتون (۳۳)، سولیوان (۳۲)، هانلر و گنچوز (۲۵) و اورتینگال و ونستیوگن (۳۵) مبنی بر رابطه‌ی مثبت بین مذهب و رضایت و تعهد زناشویی همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت مذهب راهنمایی‌هایی کلی در اختیار انسان‌ها قرار می‌دهد که اگر به آنها عمل کنند، به محکم شدن پیوند زناشویی منجر می‌شود. این راهنمایی‌ها شامل قوانینی درمورد روابط جنسی، نقش‌های جنسیتی، از خودگذشتگی و حل تعارضات در روابط زناشویی است (۳۶). یکی از دلایلی که نشان می‌دهد مذهب می‌تواند دیدگاه فکری زوجین را تحت تأثیر قرار دهد، این است که افراد مذهبی‌تر ازدواج خود را دارای کیفیت معنوی بیشتری می‌بینند (۳۶)؛ بنابراین به نظر می‌رسد اگر زوجین به‌طور عمیق به معنوی بودن ازدواج خود اعتقاد داشته باشند، مشاجرات دائم می‌تواند ترس روانی از دست‌دادن رابطه با خداوند و احساس گناه را با خود به همراه داشته باشد، از این‌رو سعی در حفاظت از زندگی مشترک خود دارند.

مذهب شامل رهنمودهایی برای زندگی و ارائه‌دهنده‌ی باورها و ارزش‌ها است که این ویژگی‌ها می‌تواند در زندگی زناشویی تأثیرگذار باشد (۲۵). رابطه‌ی مذهب و خانواده را می‌توان یک رابطه‌ی اثرگذار و اثرپذیری در نظر گرفت. این یافته به این معنا است که مهم‌ترین عامل از عوامل دین‌داری در کسب رضایت و تعهد زناشویی در بین زوجین، داشتن گرایش و عواطف دینی همسان و هماهنگ بین زوجین است که این توافق به سهم خود می‌تواند هماهنگی عاطفی را که یکی از

همکاران (۶)، باک^۱ و همکاران (۷)، گوتیرز^۲ و همکاران (۹) و شکلفورد و گوئترز^۳ (۱۱) همخوان است. هر رابطه‌ی بدون تعهد، سطحی و ناپایدار است. ویژگی‌های شخصیتی بر ماهیت و کیفیت روابط عاشقانه‌ی بزرگسالان تأثیرگذار است. بین سلامت روانی افراد و شخصیت آنها با روابط خانوادگی، عاشقانه و دوستانه ارتباط دوسویه وجود دارد و در واقع ویژگی‌های شخصیتی افراد بر میزان تداوم زناشویی و پایبندی به تعهدات آنها تأثیر می‌گذارد (۸). در تبیین ارتباط ویژگی شخصیتی سازگاری با تعهد زناشویی، می‌توان گفت برخی از این ویژگی‌ها با ایجاد اعتماد در طرف مقابل همراه است و اعتماد عامل مهمی در تعهد زناشویی است. افرادی که به شریک زندگی خود اعتماد دارند، به عشق بیشتری نسبت به شریک زندگی خود تمایل؛ و نسبت به رابطه رضایت و تعهد دارند.

نتایج همچنین نشان داد سبک دلبستگی به‌صورت کلی توان پیش‌بینی تعهد زناشویی را دارد. این نتایج با پژوهش‌های ارنبرگ، رابرتسون و پرینگل^۴ (۱۳)، ابراهیمی و کیمیایی (۱۴)، بشارت و گنجی (۱۵)، جولیکا^۵ و همکاران (۱۲)، تیم و کیلی^۶ (۱۶)، زارعی و حسینقلی (۱۸) مبنی بر ارتباط سبک‌های دلبستگی با رضایت، تعهد و کیفیت زندگی زناشویی همسو است. پژوهش‌ها نشان داده است نوع و میزان دلبستگی افراد نه‌تنها در رابطه‌ی زناشویی بلکه در تمام روابط میان‌فردی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده‌ی خوبی برای دوام داشتن یا نداشتن آن رابطه باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجاکه تمایل به بخشش و مهار هیجان‌های منفی، دیگر خصیصه‌ی افراد ایمن است، هر اندازه تمایل به بخشش و سخت‌گیری نکردن نسبت به خطاها در ارتباط زوجین بیشتر باشد، احتمال تعهد زناشویی نیز افزایش می‌یابد. مهار هیجان‌های منفی نیز در ارتباط‌های زوجین با افزایش تداوم زناشویی همراه است. همچنین اطلاعات موجود بیانگر این مطلب است که سبک دلبستگی، کیفیت روابط جنسی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ بدین صورت که افراد با سبک دلبسته‌ی ایمن برخلاف افراد با سبک‌های دلبستگی نایمن، تمایل بیشتری به تجربه‌ی مسائل جنسی در شرایط همراه با تعهد دارند و از تمام جنبه‌های رابطه‌ی جنسی‌شان لذت می‌برند. از آنجاکه رابطه‌ی جنسی از مؤلفه‌های مهم و مؤثر بر رضایت و تعهد زناشویی است، پس انتظار می‌رود

^۱) Buck

^۲) Gutiérrez

^۳) Shackelford & Goetz

^۴) hrenberg, Robertson & Pringle

^۵) Jarnecke

^۶) Timm & Keiley

^۷) Dudley

نظر گرفت و در نهایت با توجه به انجام پژوهش در مورد جامعه‌ی زنان باید در تعمیم‌پذیری آن برای جامعه‌ی مردان احتیاط کرد.

پیشنهاد‌های پژوهش

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های کیفی درباره‌ی تأثیر فرهنگ، مذهب و حتی خانواده بر تعهد زناشویی و همچنین پژوهش‌های بین‌فرهنگی برای مقایسه‌ی جوامع، فرهنگ‌ها و مذاهب نیز انجام شود. علاوه‌براین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده به بررسی افراد با مدارج علمی متفاوت و همچنین بررسی جامعه‌ی مردان پرداخته شود.

قدردانی

از تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

حامی مالی

پژوهش حاضر حامی مالی ندارد.

تضاد منافع

نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره‌ی این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

References

1. Rezaei M, Ejtehad M, Zadehmohammadi A. A sociological study of effective factors on marriage dissatisfaction in young couples of Golestan Province, Iran. The regional conference in Psychology and Training Sciences at Islamic Azad University of Bandar Gaz; Iran. 2011. (Full Text in Persian)
2. Parker R, Commerford J. Lasting couple relationships: Recent research findings: Australian Institute of Family Studies; 2014.
3. Michel JS, Kotrba LM, Mitchelson JK, Clark MA, Baltes BB. Antecedents of work-family conflict: A meta-analytic review. *Journal of organizational behavior*. 2011;32(5):689-725.
4. Hossein Khanzadeh AA. Editor Investigate relationships between Religious orientation with public health and marital satisfaction among married students of University of Tehran. *Procedia-Social and*

موارد مهم و اساسی در رضایت زناشویی است، ایجاد کند (۳۷)، باور دینی مشترک و همسان بین زوجین که به توافقات شناختی بین آنان منجر می‌شود، رضایت زناشویی را در پی خواهد داشت. حال با توجه به اینکه تعهد زناشویی عاملی در حفظ تقویت و همبستگی بین زوجین است، سطوح بالای آن موجب ابراز عشق بیشتر و ثبات زناشویی بالاتری می‌شود.

یافته‌های این پژوهش، تلویحی مشاوره‌ی نیز به دنبال دارد و آن اینکه به دلیل افزایش روزافزون آمار روابط فرزندناشویی (عهدشکنی) و طلاق در ایران و جهان، به نظر می‌رسد آموزش‌های مشاوره‌ی زودهنگام با هدف آشنایی زوجین با مفهوم و جایگاه تعهد در ازدواج و آگاه‌سازی خانواده‌ها از نحوه‌ی شکل‌گیری روابط بین‌فردی در فرزندان و نوع سبک دلبستگی افراد، می‌تواند به رشد و تقویت هرچه بیشتر احساس تعهد در زوجین و در نتیجه ثبات و پایداری ازدواج‌ها کمک کند.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده در این پژوهش، می‌توان گفت ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری مذهبی، پیش‌بینی‌کننده‌ی تعهد زناشویی هستند، پس می‌توان انتظار داشت درمانگران و مشاوران خانواده و ازدواج بتوانند با تکیه بر یافته‌های چنین پژوهش‌هایی، اقداماتی مؤثر در جهت حل تعارضات زوجینی که ابتدای راه و همچنین افرادی که در میانه‌ی راه هستند، انجام دهند و به این افراد کمک کنند تا درک درست و کاملی از شخصیت خود و طرف مقابل کسب کنند و قادر باشند انتظارات و روابط بین‌فردی خود را در زندگی زناشویی تنظیم کنند. با توجه به نقش مهم کیفیت پیوندهای عاطفی اولیه‌ی مادر-کودک و تأثیر عمیق سبک دلبستگی در روابط افراد، می‌توان در جلسه‌های مشاوره‌ی قبل از ازدواج با ارزیابی سبک دلبستگی افراد، آنها را در انتخاب صحیح همسر و جلوگیری از طلاق یاری کرد.

محدودیت‌های پژوهش

به دلیل اینکه عهدشکنی پدیده‌ی است که تحت تأثیر فرهنگ قرار می‌گیرد، از این رو نمی‌توان نتایج این پژوهش را به جوامع دیگر تعمیم داد. همچنین پژوهش حاضر در مورد افراد دارای مدارک دانشگاهی انجام شده است؛ به همین دلیل برای تعمیم آن به افراد با مدارج علمی متفاوت باید جوانب احتیاط را در

Behavioral Sciences; 2011; Tehran. (Full Text in Persian)

5. Hosseini A, Zaharakar K, Davarniya R, Shakarami M, Mohammadi B. The Relationship between Marital Commitment with Personality Traits. Bimonthly Journal of Sabzevar University of Medical Sciences. 2015;22(5):788-96. (Full Text in Persian)

6. O'Rourke N, Claxton A, Chou P, Smith J, Hadjistavropoulos T. Personality trait levels within older couples and between-spouse trait differences as predictors of marital satisfaction. Aging & mental health. 2011;15(3):344-53.

7. Buck N, Leenaars E, Emmelkamp P, Van Marle H. Explaining the relationship between insecure attachment and partner abuse: The role of personality characteristics. Journal of interpersonal violence. 2012;27(16):3149-70.

8. Watson D, Hubbard B, Wiese D. General traits of personality and affectivity as predictors of satisfaction in intimate relationships: Evidence from self- and partner-ratings. Journal of personality. 2000;68(3):413-49.

9. Gutiérrez JLG, Jiménez BM, Hernández EG, Pcn C. Personality and subjective well-being: Big five correlates and demographic variables. Personality and Individual Differences. 2005;38(7):1561-9.

10. Costa PT, McCrea RR. Revised neo personality inventory (neo pi-r) and neo five-factor inventory (neoffi): Psychological Assessment Resources; 1992.

11. Shackelford TK, Goetz AT. Adaptation to sperm competition in humans. Current Directions in Psychological Science. 2007;16(1):47-50.

12. Jarnecke AM, South SC. Attachment orientations as mediators in the intergenerational transmission of marital satisfaction. Journal of Family Psychology. 2013;27(4):550.

13. Ehrenberg MF, Robertson M, Pringle J. Attachment style and marital commitment in the context of remarriage. Journal of Divorce & Remarriage. 2012;53(3):204-19.

14. Ebrahimi E, Ali Kimiaei S. The study of the relationship among marital satisfaction, attachment styles, and communication patterns in divorcing couples. Journal of Divorce & Remarriage. 2014;55(6):451-63.

15. Besharat MA, Ghanghi P. The moderating role of attachment styles on the relationship of alexithymia with marital satisfaction. J Fundament Mental Health. 2013;14(4):324-35.

16. Timm TM, Keiley MK. The effects of differentiation of self, adult attachment, and sexual communication on sexual and marital satisfaction: A path analysis. Journal of Sex & Marital Therapy. 2011;37(3):206-23.

17. Lopez JL, Riggs SA, Pollard SE, Hook JN. Religious commitment, adult attachment, and marital adjustment in newly married couples. Journal of Family Psychology. 2011;25(2):301.

18. Zarei S, Hosseingholi F. The Prediction of Marital Commitment based on Self-Conscious Affects (Shame and Guilt) and Self-Differentiation among Married University Students. Family Counseling and Psychotherapy. 2014;4(1):113-35.

19. Abdi MR, Khoshkonesh A, Porebrahim T, Mohammadi R. A survey of Attachment Style and Marital Satisfaction of Those Who are involved in Internet Infidelity. Quarterly Journal of Psychological Studies. 2012;8(3):135-58. (Full Text in Persian)

20. Knoke J, Burau J, Roehrle B. Attachment styles, loneliness, quality, and stability of marital relationships. Journal of Divorce & Remarriage. 2010;51(5):310-25.

21. Khwarazmi S. Investigating the relationship between attachment styles and the tendency towards non-marital relationships among women working in Bandar Abbas M. Bandarabbas: Hormozgan; 2011.

22. Rezaei M. Investigating the relationship between personality trait, attachment style and desire for extramarital relationships: Tarbiat Modares University; 2011. (Full Text in Persian)

23. Colin VL. Human attachment: Temple University Press; 1996.

24. Hadi S, Eskandari H, Sohrabi F, Motamedi A, Farokhi NA. Structural models predict marital commitment based on attachment styles and mediator variables self-control and early maladaptive schemas (in people with emotional extramarital relations). Culture Counseling. 2017;7(8):33-60. (Full Text in Persian)

25. Hünler OS, Gençöz T. The effect of religiousness on marital satisfaction: Testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction relationship. Contemporary Family Therapy. 2005;27(1):123-36.

26. Seddighi A, Massoumi A, Shahsiah M. An Evaluation of the Relationship between Religious Orientation and Marital Satisfaction among Couples of Qom City. Journal of Sabzevar University of Medical Sciences. 2016.;22(6):965-71. (Full Text in Persian)

27. Sedighi A, Mohebbi S, Shahsiyah M. Investigation of Relationship and Comparison of Religious Orientation with Marital Satisfaction and Adaptation in Couples in Qom. Women's and Family Islamic Researches. 2014.;2(3):114-01. (Full Text in Persian)

28. Yoosefi N, Karimipour B, Amani A. The study model of religious beliefs, conflict resolution styles, and marital commitment with attitudes toward marital infidelity. Biannual Journal of Applied Counseling. 2016.;6(1):47-64. (Full Text in Persian)

29. Vakili Kh, Siahchehre S. The Relationship between Religious Orientation, Intimacy and Marital Satisfaction in Married Students in Payame Noor University of Qaem Shahr. The first National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies; Tehran 2014. (Full Text in Persian)
30. Ashoori J. The relationship between personality traits, religiosity orientation and locus of control and marital satisfaction of elder women. 2018.
31. Niosha B, Arab Baferani N, Salehi SM. Examining the Relationship between Religious Orientation and Intimacy with Marital Status among Married Female Students in Research and Science University, Saveh Branch. Educational Administration Research. 2013;5(18):15-26.
32. Sullivan KT. Understanding the relationship between religiosity and marriage: An investigation of the immediate and longitudinal effects of religiosity on newlywed couples. Journal of family psychology. 2001;15(4):610.
33. Call VR, Heaton TB. Religious influence on marital stability. Journal for the Scientific Study of Religion. 1997:382-92.
34. Dudley MG, Kosinski Jr FA. Religiosity and marital satisfaction: A research note. Review of Religious Research. 1990:78-86.
35. Orathinkal J, Vansteenwegen A. Religiosity and marital satisfaction. Contemporary family therapy. 2006;28(4):497-504.
36. Mahoney A. Religion and Conflict in Marital and Parent-Child Relationships. Journal of social issues. 2005;61(4):689-706.
37. Rose EM, Westefeld JS, Ansley TN. Spiritual issues in counseling: Clients' beliefs and preferences. 2008.
38. Patterson J, Hayworth M, Turner C, Raskin M. SPIRITUAL ISSUES IN FAMILY THERAPY: A GRADATE-LEVEL COURSE. Journal of Marital and Family Therapy. 2000;26(2):199-210.
39. Abbasi Molid H. Effects of reality therapy group education on marital commitment city of Khomeini Shahr: Isfahan, Iran: University of Isfahan; 2009.
40. Costa PT, McCrae RR. The NEO personality inventory. 1985.
41. Garousi Farshi M. New approaches to personality analysis: Application Factor Analyses in Personality Studies. Tabriz: Daniel Publication; 2001.
42. Pakdaman S. The relation between attachment and sociability in adolescence. Psychol Sci. 2004;3(9):25-49. (Full Text in Persian)
43. Janbozorgi M. Religious orientation and mental health. Research in Medicine. 2007;31(4):345-50.